

Epist. 130. de Polemone hortationibus Xenocratis ad meliorem frugem reducto, adhuc tamen Gentili, sic scribit: *Polemo ergo, si ex luxurioso continens factus, sciret, cuius esset hoc donum, & Deum, abjectis superstitionibus Gentium, pie coleret, non solum continens; sed etiam veraciter sapiens, & salubriter religiosus existaret: quod ei non tantum ad praesentis vita honestatem; verum etiam ad futuram immortalitatem serviret.* Lib. de spiritu & Litt. cap. 36. *Ipsi homines erant, & vis illa naturae inerat illis, qua legitimum aliquid anima rationalis, & sentit, & facit; & scut non impeditur a vita eterna iustum quedam peccata venialia, sine quibus haec vita non dicitur; sic ad salutem eternam nihil profundit impius aliquis opera bona, sine quibus difficillime vita eiususlibet pessimi hominis inventur.*

Nè vero existimemus tantum officio bona vocari, non etiam fine, & absolutè, præmisserat: *In numero etiam hominum impiorum, nec Deum verum veraciter, justèque coletium quedam facta legimus, vel novimus, vel audi- vimus, qua secundum justitiæ regulam non solum non vituperare possumus; verum etiam merito, justèque laudamus: quanquam si discussiatur, quo fine sunt, vix inventuntur, qua justitia debitam laudem, defensionemque mereantur. Ubi etsi vix inveniantur, inveniuntur tamen.*

Istud in damnata propositione, *quid aliud remanet anima*, si in rigore intelligatur, excludit omne donum cœlestis, saltē naturæ limites excendens. Quid igitur fiet charactere Baptismi, Confirmationis, Ordinis? Ita peccatores desinent esse Christiani, membra Ecclesiæ, Sacerdotes, Episcopi, ipse Pontifex Supremâ excidet dignitate. Sic confirmabitur, saltē si primam partem exceperis, articulus 30. Joannis Huss in Concilio Constantiensi damnatus: *Nullus est Dominus civilis, nullus est Prelatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.* Similis fuit Wickleschi articulus in eadem Synodo proscriptus, cui favebat Quesnelli propositio 72.73.74.75.76.77.78. ubi soli justi dicuntur membra Ecclesiæ.

Undenam vero Quesnellus primæ propositionis tam horridæ fundamentum arripere potuit? Reflexio ejus est in illud Lucæ. *Quid faciam? quia Dominus meus auffert a me villicationem: fodere non valeo; mendicare eru- besto.* Communis apud Sanctos Patres, & Interpretes explicatio est textui maximè conformis, quod, etsi rerum à Deo nobis commissarum apud homines videamus Dominum; apud Deum tamen meritis administratores, reddituri aliquando singularum rationem. Potissimum hic mentio divitiarum est, qua mam-

ona iniquitatis vocantur, quia plurimorum peccatorum illecebræ, sive, ut Hieronymus in caput 6. Matth. ait, quia passim de iniquitate collectæ sunt; & epist. 150. ad Hedibiam, quæst. 1. *Omnis dives aut iniquus, aut ini quis beres.* Monet Christus divitiis sobriè, ac justè utendum, maximè erogandas ex iis eleemosynas in pauperes, ut eorum precibus, & patrocinio, dum accedente morte villicatio à nobis auferenda est, recipiamur in æterna tabernacula ab eo, cui, in pauperibus, eleemosynæ datae sunt. Tunc nempe laborare nemo poterit, nec mendicare, aut mendicatio inutilis erit, ut fuit Virginum fatarum.

Non igitur sermo est de iis rebus quibus justus privatur, dum justitiæ excidit, neque de ejus tunc virium defectu, sed de privatione, & impotentia, qua est in vita termino, quando universæ villicationis ratio reddenda est, villicatio ipsa nunquam restituenda. Restituitur vero gratia sanctificans cum donis omnibus annexis cuiilibet pœnitenti, dum adhuc in via est. Hinc evidens fit, à Quesnello ex præsenti parabola perperam colligi impotentiam servandi præcepta, quasi comitantem necessariò quodlibet lethale delictum. Cujus collectionis falsitas patet quoque ex omnibus tum veteris, tum novi Testamenti Scripturis, qua peccatores omnes obstringunt mandatis, excitant ad pœnitentiam, invitant ad salutem. Neque villicus quamdiu vivit, & valet, omni victum lucrandi facultate destituitur: neque qua indicatur impotentia fodendi, est propriè dicta, & antecedens, sed consequens, quia piger fodere non vult, ut mulier garrula tacere. Ignavorum tempore, muliercularum, ac puerorum est, quâcunque occurrente difficultate, impotentiam obtendere. Sic Origenes homil. 9. in Josue sub finem: *Qui dicit, qua mandantur, implere non possum, quid tibi videtur aliud, quam inter mulieres, qua nihil virile possunt, esse numerandus?* Et S. Chrysostomus homil. 16. in epist. ad Hebr. *Quomodo ergo, inquis, multi non possunt?* Respondet. *Quomodo ergo multi nolunt?* Si enim voluerint, omnes poterunt. habemus quippe cooperatorem, & adjutorem Deum: tantum velimus, tantum opere accedamus ad rem ipsam.

Dum Quesnelli ex ista Euangelii parabola fabricare novit errorem tam exoticum, minus miror tantam novaram passim hæresum eluviem: neque ad singendas quotidie alias multo ingenio opus videtur; sed temeritate tantum, ac pertinaciâ. Et quidem ex præsenti parabola si quis communisfatur, licitum esse surripere aliena ad dandam eleemosynam; reprobos à Christo rejectos, ab aliis Sanctis in cœlum recipiendos; gratiam sanctifican-